

Do postava izložbe Uniforme v zgodovini I. u Pokrajinskem muzeju Maribora

Izložba je tokom svibnja 1984. godine bila postavljena i u Razstavišču »Arkade« u Ljubljani.

ABSTRACT

On the occasion of the exhibition of Uniforms through History II

S. Vrišer

The County Museum, Maribor, has a collection of costumes and uniforms from Yugoslavia and abroad, unique in our country, consisting of helmets, hats, military medals and badges etc. During 1983, and on the occasion of the 80th anniversary of its foundation, the Museum presented an exhibition of new acquisitions from the collection.

Nova konceptijska određenja u prezentaciji građe Muzeja prehrane u Koprivnici

Branka Sulc

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

Osnovna koncepcija Muzeja prehrane temeljena je na obradi i prezentaciji razvoja tehnologije hrane od prapovijesti do današnjih suvremenih stroje-

va u cilju prezentiranja i/ili prikazivanja proizvodnje, prerade, prometa ili konzumacije hrane. U okviru ovako uske specijalnosti — prehrane i prehrambene industrije, mišljeno je, a konceptijski dijelom i realizirano prezentiranje industrije prehrane »Podravke«, tehnika i tehnologija prehrane i paralelno tehnološke svijesti čovjeka.

Znanstvena antidisciplinarnost u postavu uvjetovana nedostatnim sreds-

Dio stalnog postava Muzeja prehrane

tvima za studiozniju prezentaciju je dijelom ograničena i nepotpunim zbirkama morala sniziti kriterije u domišljenom scenariju. Kao muzej koji istražuje i prezentira industrijsko nasljeđe zasigurno je da će za novu, stalnu, postavu morati stvoriti sve preduvjete i za realizaciju znanstveno-istraživačke sakupljačke djelatnosti, i to kvalitetne a ne samo kvantitativne. Kako Muzej djeluje u okviru SOUR-a »Podravka« iz Koprivnice, valja očekivati da će realizacija dopune stalnog postava i planirana dogradnja sadašnjeg prostora za proširenje Muzeja biti ambicioznije savladana i riješena. Muzejski dokumentacioni centar je na poziv u suradnji sa stručnjakom Muzeja prehrane predložio osnovna konceptijska određenja za takav projekt, tokom 1983. godine u okviru kojeg se zagovara postupno popunjavanje fondova, određenje regije koja će biti prezentirana uz naglašeno isticanje potrebe međupovezanosti pojedinih znanstvenih grana koje egzistiraju izvan muzeja i njihovoj međupovezanosti s muzeologijom.

Suvremena interpretacija, koju muzejski materijal većim dijelom osmišljava, unutar socijalne, antropološke i filozofske dimenzije, a koja je sadašnjom koncepcijom ponegdje i naglašena, bit će moguće budu li se zadovoljile neke od osnovnih premisa takova pristupa: komparativna analiza materijala, socioantropološka istraživanja, studija historijsko-geografskog vremenskog, etnološkog, ekološkog i kulturnog aspekta u prehrani, s paralelnim sakupljanjem arhivskog i dokumentacijskog materijala vezanog uz osnovnu djelatnost ovoga Muzeja. Osnovnu koncepciju Muzeja prehrane, kojom bi se potpuno obuhvaćalo područje Jugoslavije, valja etapno formulirati i planirati strategiju nabave, dopune i izlaganja po čvrsto utvrđenom planu i programu, a u sadašnjoj fazi (do izgradnje novog dijela Muzeja) zadržati se na području Hrvatske, odnosno sjeverozapadne Hrvatske. Takova stalna izložba ipak bi omogućila integralno sagledavanje osnovne teme putem postave-događanja u širokom rasponu osnovne teme u Hrvatskoj u kronološkom slijedu, lokalne povijesti prehrambene industrije u širem teritorijalnom kontekstu a izdvajanjem cjelina i sažeto predstavljanje promjena (primjerice postanak, razvoj tehnologije i odumiranje zanata; predindustrijska tehnika i razvoj k industrijalizaciji), napose za zbirku »Podravke«. Budući da muzejski predmeti i muzejski materijal nisu samo realne konstante oblika i upotrebnosti u njihovu kontinuitetu, već i sam kontinuitet u

procesu dugog shvatanja, upravo u ovoj vrsti muzeja je nužna zastupljenost linijske prezentacije, dok bi usporedni nivo prezentacije morao obuhvatiti i doradu u prezentaciji načina dobivanja hrane - sabiranje, lov, ribolov, obrada zemlje, uzgoj domaćih životinja, pčelarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo i dr. uz naznačavanje razlika u prehrani sela i grada, promjena u strukturi prehrane, hrani u okviru kultura i dr.

Zasebno mjesto treba i nadalje imati prikaz razvoja industrijske tehnologije - napose tehnološki razvoj »Podravke« od 1947. godine dalje, kao jedan od najvećih agroindustrijskih sistema u zemlji.

Ovakva koncepcija, dopunjena brojnim paralelnim temama različitih stupnjeva i dubine mora primijeniti i specijalni antropološki pristup temi — pripremanju hrane kao univerzalnom modusu preoblikovanja prirode u kulturu; kulinarski elementi kao podesni simboli socijalne diferencijacije; kulinarska etnologija sa svim mogućnostima otkrivanja osnova semantičke algebre; dešifriranje osnovnih kulturnih poruka i dr. Kako su procesi tehničke revolucije kao i brza urbanizacija uvjetovali nov način življenja, komuniciranja, obrazovanja i informiranja, ruralni i folklorni elementi i u oblasti prehrane sve više gube svoju izvornost, te će ekspozicijom valjati naznačiti ključne promjene zbivanja i događanja koja označavaju takove promjene.

Izlaganjem materijala već sistematiziranog po svojoj funkciji iz određenog razdoblja i prostora bit će teško stalno slijediti vertikalnu dimenziju, odnosno liniju razvoja. Za to će biti potrebno poznavanje cjelokupnog dijalektičkog kretanja materijalnog i društvenog razvoja sa svim promjenama i utjecajima koji su se odrazili na njemu.

Potpuni muzejski program, s relevantnim područjem nauke, tehnologije i umjetnosti, ilustrirat će i društvenu dinamiku i kulturne teme u paraleli s akcentiranjem uloge i mjesta čovjeka u korištenju i upotrebi predmeta. Bit će nužna interpretacija sadržaja unutar tehničkog, ekonomskog i sociološkog razvoja te geografska obrada prezentiranog područja s demografskim i ekonomskim podacima.

U okviru koncepcije prezentacije industrije prehrane, treba planirati i postupno povezivanje i uključivanje današnjih kapaciteta kompleksa »Podravke« u smislu realizacije živog muzeja.

Za izradbu dugoročne programske i prezentacijske koncepcije Muzeja prehrane potrebno je angažirati multidisciplinarni istraživački tim sa stručnjacima slijedećih profila — sociolog, antropolog, historičar, tehnolog, agronom, etnograf, arheolog, arhitekt, muzeolog.

Kao prioritetni zadatak je priprema općeg programa koji će u procesu komparacije s postojećim predmetima i građom biti i dopuna i korektura

sadašnjem tematskom planu ekspozicije muzeja.

Komparacija s osnovnom temom (idejnom linijom) i s materijalom trebala bi dovesti i do novog pogleda i mogućnosti za provedbu linijske prezentacije građe.

Prijedlogom nove koncepcije zagovaramo sljedeće pravce — orijentire za postav:

— linijska prezentacija prema vrstama namirnica (s arheološkim, prirodoslovnim, etnografskim, povijesnim, likovnim i drugim materijalom) koncepcijski dorađena za područje Hrvatske (uz prethodno dopunjavanje postojećeg fundusa građom s navedena područja, dodatna istraživanja, terenski rad);

— industrijska tehnologija — s kompleksnim prikazom razvoja i djelatnosti »Podravke«;

— rekonstrukcija seoske kuhinje (s atributima s početka 20. st.); kovačnice i mesnice s izborom predmeta iz različitih područja određene teritorije ali istovjetnih po stilu i funkciji kao ilustracije glavnih vidova prezentirane cjeline;

— dopuna današnje izložbe poljoprivrednih strojeva u slobodnom prostoru;

— priprema i održavanje tematskih izložbi temeljenih na postojećoj muzejskoj građi i suradnji s ostalim muzejima i zbirkama.

Paralelna i popratna akcija je realizacija osnutka specijalizirane biblioteke i dokumentacijskog odjela koji bi morao postati mjesto prikupljanja, obrade i deseminacije dokumentacije i informacija iz područja prehrane, uspostavljanjem i arhiva zasnovanog na postojećem arhivu RO »Podravke« koji obrađuje povijest i razvoj »Podravke«, uz dopune prema dugoročnoj koncepciji za stvaranje arhiva o prehrani u Hrvatskoj i Jugoslaviji.

Sažeti pregled koncepcijskih određenja Muzeja prehrane tek determinira situaciju i određuje moguću dimenziju daljnjeg rada, a prioritetni je zadatak formiranje multidisciplinarnih radne grupe koja će se pozabaviti kompleksnom izradom koncepcije Muzeja, doraditi kriterije za postav u sadašnjim prostorima i na osnovi dugoročnih analiza i financijske konstrukcije opredijeliti se i za već predloženi arhitektonski nacrt nove zgrade ovoga Muzeja.

Linija za proizvodnju juha »Podravka« — dio stalnog postava industrijske tehnologije »Podravke«

